

جایگاه فهمیدن خوب در زندگی انسان/ حدیثی از امام علی(ع) درباره خوش فهمی

خوب فهمیدن و فهمیدن امور خوب دو ویژگی انسان های بزرگ است که نشانگر آمیختگی...

خوب فهمیدن و فهمیدن امور خوب دو ویژگی انسان های بزرگ است که نشانگر آمیختگی "حسن فعلی" و "حسن فاعلی" است که هم کار خوب می کنند و هم خوب کار می کنند. به گزارش خبرگزاری مهر، "فهم" یا قدرت درک یکی از بهترین معیارهای شناخت و انتخاب دوست و همراه است. ارزش درک و فهم در زندگی آنقدر زیاد است که برخی بر این باورند "فهمیدن، همیشه بهتر از آموختن است."

فهم به سرعت دریافت یا زیرکی و گاهی صفات باطنی نفس و روشنی معنوی شخص که باعث درک حقایق به گونه ای سریع است، گفته می شود. مقابل آن عدم درک مسائل است که به نوعی "حماقت" است. صاحب حماقت، همیشه و هر حال سخن او بر فکر او سبقت دارد و هرگز پیش از گفتار یا هنگام سخن به مفهوم و معنای کلمات خویش نمی اندیشد؛ بی آن که بسنجد "چه می گوید"، فقط "می گوید" و هنر او تنها "تلفظ" است نه "تفهم"، زیرا جلوه های عقلانی در وجود او کم رنگ است.

از این رو عالمان "فهم" را از سپاهیان عقل و "حمق" را از لشکریان جهل دانسته اند و همگان را به کسب فهم، تمرین درک و آراستگی به دریافت درست و دقیق در زندگی فرا خوانده اند تا خطاها و اشتباهات کمتر و گفته ها و نوشته های ارزشمند، شخصیتی برجسته و شایسته از آنان جلوه گر سازد، به گونه ای که در نگاه همگان چنین فردی سنجیده ببیند، سنجیده بگوید و سنجیده بشنود.

لغت شناسان درک را نهایت هر مطلب یا ته هر چیز دانسته اند و ریسمان پاره ای که بر سر ریسمان بزرگ یا در گوشه دلو می بندند تا بیشتر از آب بردارند، نامیده اند تا به خوبی نمایانگر دریافت فراوان و غفلت نکردن از جوانب موضوع هنگام رو به رو شدن با عرصه های تصمیم گیری در رخدادهای زندگی باشد.

ارزش نیروی فهم تا حدی است که در آموزه های دینی درباره آن تعبیر زیادی داریم:

- زیرکی و فهم امور، رهاورد عقل و خرد است.
- عقل و خرد یگانه امتیاز انسان با سایر موجودات و دعوت کننده به سوی فهم و درک و دریافت است.
- نشانه دانش و آگاهی حقیقی درک و دریافت است.
- فهم باعث فطانت و زیرکی و مصون ماندن از فریب و نیرنگ است.

حضرت علی (ع) آینه ای تمام نما برای شناخت تصمیم سنجیده و کارهای پسندیده برای ما نمایان ساخته تا هر يك از ما نخست خود، سپس دوستان و نزدیکان، همسالان و همنشینان خویش را در آن بنگریم، ایشان می فرماید: درک و فهم نیک و شایسته و خوش فهمی در زندگی نشان تصمیم ها و کارهای خوب و بایسته است.

"خوب فهمیدن" و "فهمیدن امور خوب" دو رکن شخصیت انسان های بزرگ و بزرگوار است که نشانگر آمیختگی "حسن فعلی" و "حسن فاعلی" است که هم کار خوب می کنند و هم خوب کار می کنند.

صاحبان این صفات، در زندگی خود ذخیره ها و ره توشه هایی حسنه و پایداری دارند، زیرا بینش و نگرش آنان با دیگران به طور کامل متفاوت است. البته باید گفت این فهم خوب و انجام خوب امور، هرگز در لباس خاص، تحصیلات ویژه، قبیله یا فامیل مشخص و یا مال و ثروت و مقام و موقعیت چشمگیر به چشم نمی خورد، بلکه به بنیان های فکری و شیوه های عملی زندگی بر می گردد که رهاورد آنها نوع تصمیم ها و کنش ها و واکنش های افراد خواهد بود.